

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Exordium. De ratione coercendae libidinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE PVDCITIA MATRIMONII.

Sanis mulieribus imitandæ. Verum quia satis superque
liquet per ea, quæ hætenus diximus, grauisimum pec-
catum esse adulterium, absque eo quod etiam maximæ mor-
lestiæ, & ærumnæ inde proueniant, discat iam tandem
unusquisque tantis edoctus malis, esse una uxore contentus,
& alienis parcere matrimoniis. Nos interim quod
niā satis huius uoluminis magnitudo iam creuit, omisso
his quæ ad matrimonium spectant (utcumque res accepta
fuerit) ad cœlibes reuertamur.

BERNARDINI SCARDÆONII PA-
TAVINI DE CASTITATE.
LIBER SEPTIMVS.

DE RATIONE COERCENDÆ LIBIDINIS.

EXORDIUM.

ER Parum quidem fecisse uide-
ri possum extulisse hætenus casti-
tatem, damnauisseque in continen-
tiam, nisi præcepta subinde tradid-
issem, quæ nos instruerent qua ra-
tione castitas ipsa à nobis seruari
recte possit: & si cui forte labi com-
tigerit, quibus remediis, & quando
opportune per pœnitentiã reparetur. Ferrum enim de
corpore euellere, uulnusque manibus attracta: e tantum
modo nec ullis postea fomentis mitigare dolorem est
asperare est sanè morbum magis quam sanare. Peritus
siquidem medicus non ægrotum duntaxat uisit, & mor-
bum noscit, sed multo magis intendit, quo pacto possit
sit adhibitis remediis pristinam ei ualeitudinem restituere,
restitutamque seruare. Nihil secius hic modo nobis
agendum est, ad curandos ægros animos, & ad eos qui

sani sunt, conseruandos. Nam utriusq; remedia necessa-
ria sunt illis, ut a uitis conualescant: his ne rursus reci-
dāt in langorem. Attentas ergo præstate aures: & ad
haurienda præcepta, quæ tradimus quæso animum ad-
uertite: ut si qua fuerint libidinis ulcera: aut si qua ma-
neat male curata cicatrix, ne qua per insidias pœstilens
turpitude subrepat. Quo circa qui hætenus curationes
nostras aliquanto grauiores patienter sustinuit, ne gra-
uetur modo consilia, & monita ferre æquo animo. Hæc
duo sane nobis in hac re, uel in primis scire conuenit,
morbum scilicet, ut curare minime negligamus: reme-
dia uero, ut curare sciamus: quæ quidem quum satis
iam nobis & comperta, & explorata per ætatem, &
longa literarum studia esse confidimus: eadem quoq;
nos edocturos alios polliceri iure, meritoq; ualemus.
Quanquam quæ deinceps dicturi sumus, non sermo-
ne, aut scripto ab aliis magis, quàm a nobis ipsis didi-
cimus, iam longo usu, & assidua experientia in his ipsis
rebus optime edocti, atq; exercitati. Nullæ siquidem do-
ctores sunt scholæ, quàm in quibus sedens experientia
ipsa magistra doceat. Quamobrem nequaquam ueren-
dum est, ut hic de me illud merito dici possit, quod de
Phormione Græco illo rhetore olim dictū fuit. Is namq;
Hânibale summo illo imperatore inuitato, fertur aliquot
horas eo præsentē de imperatoris officio, deq; uniuersa
re militari copiose facūdeq; dixisse: quod quum cæteri,
qui audierant, mirarentur, approbarentq;, quod homo
copiosissime retulisset: arrisit tunc leniter Hannibal, ac
percunctantibus quid de eo ipse sentiret: ita ingenue libe-
req; respondit. Multos se deliros senes saepe uidisse: sed
qui magis, q̄ hic Phormio delirasset aliū neminē: quippe
qui Hânibalē q̄ per tot annos cū. P. R. o. oīum gētīū uictō-
re de imperio multis uictoriis cōtendisset, p̄cepta de re
militari daret: quum ipse domi intra domesticos parietes
ad eā diē cōmoratus, nunq; hostē nec somniasset q̄dem

DE RATIONE COERCEN. LIBID,

minusq; castra uidisset. Libere quidem Hannibal de tan-
to rhetore: haud iniuria tamen. Nam quid arrogantius,
aut loquacius, fieri potuit, q̄ uelle edocere expertū pro-
bè, quæ nescias? Hoc mihi in hac re obiici merito posse
non timeo: quoniam ea tradimus, que nobis ipsis maxime
profuerūt: quæ obseruauimus, & quæ secuti nosmet
sumus in hoc incōtinētiae certamine. Verè sciri, uel in pri-
mis oportet: nullis neq; uigiis, neq; laborib; neq; cautio-
nibus, aut remediis q̄tūlibet opportunis, quenq; mortaliū
perpetuò puram & immaculatam corporis, & animæ ca-
stitatem seruare posse, nisi qui diuinæ gratiæ auxilio subi-
leuetur: & nisi assidua illa impugnatō carnis, quæ nos
agitat, præpotenti manu domini reprimatur. Quam ob-
rem admoneo ut nequaquam uideamus de nostra uir-
tute confidere, nihil uero arrogare nobis de studio, aut dili-
gentia, si uincimus, sed fateri, & credere id totum à grati-
a, & à misericordia diuina p̄cedere. Id autem facientes
euitabimus superbiam, & cum omni humilitate excu-
bando in orationibus, & pro uirili nostra concupiscen-
tiis resistendo, atq; cauendo, prout infra docebitur, illi-
batam illam, quam optamus, castimoniā consequemur.
Sed hæc pauca præfati iam præcepta continentia, quæ
ex ipsius rei experientia deprompsimus quibusue satis
foeliciter per Dei gratiam hætenus usi sumus, dicere in-
cipiamus.

Quæ faciant ad reprimendam libidinem, &
in primis de mulierum consortio peni-
tus fugiendo. Cap. I.

VT ualeamus ergo tam illibatam seruare, quam
amissam recuperare castimoniā: quæ est basis
& fundamentum uitæ spiritualis, adhibendæ imp-
rim nobis sunt multæ cautiones, quibus & tutò stare, &
intrepide reluctari contra libidinis impetum, furoremq;